

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#**MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ**

BEBKA[®]
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

MİHALIÇÇIK İLÇE RAPORU

bebka.org.tr

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA)
Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

Ertuğrulgazi Mh. Damlalar Sk. No: 28
Zeno İş Merkezi Kat/4 Daire/27 BEBKA
Tepebaşı / Eskişehir
Telefon: 0224 211 13 27 / 2000
Faks: 0224 231 31 24
Web: www.investeskisehir.gov.tr

Hazırlayanlar

Güliz ÜNAL, Koordinatör, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Burak Canbulat, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Fatih Aydın, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Nigah Tunca, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi
Seyfettin KACIR, Uzman, Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

© BEBKA tarafından hazırlanmış ve yayımlanmıştır.
Özel ve tüzel kişiler tarafından izinsiz çoğaltılamaz, dağıtılamaz ve satılamaz.
Kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı (BEBKA)
2023

RAPORUN KAPSAMI

Bu rapor, kalkınma göstergelerinin ilçe düzeyinde takibi amacıyla Eskişehir ili Mihalıççık ilçesine ilişkin doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler yönünden değerlendirmeleri kapsamakta olup; ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek araştırma, analiz, strateji ve planlama çalışmalarına bütüncül bir kaynak oluşturması ve Ajans desteklerini yönlendirmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'na aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya taksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

YÖNETİCİ ÖZETİ

TR41 bölgesi; sanayi alanındaki yüksek gücü ve kapasitesinin yanı sıra, orman ve su varlıkları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik ile birlikte tarihi ve kültürel değerler bakımından da önemli bir potansiyele sahiptir. Kırsalda tarım ve hayvancılık faaliyetlerine ek olarak, çıkan ürünlerin işlenmesi, marka-tescil faaliyetleri, eko-turizm, kentten kıra dönüş gibi birçok çalışma ile turizm tanıtımında bölge zenginlikleri doğrultusunda kültür, doğa, tarih, sağlık alanlarında faaliyetler bölgemizde aktif şekilde yürütülmektedir.

Kırsal kalkınma alanında öncelikli ihtiyaç alanlarının tespitine yönelik çalışmalar yapılması, yerel değerlerin yaşatılması amacıyla marka ve ticari değeri olabilecek ürünlerin kapasite geliştirici faaliyetlerle üretiminin desteklenmesi, kırsalda yenilikçi uygulamaların yaygınlaştırılması ve verimliliğin artırılması, kırsal kalkınma ve turizm alanlarında ortak çalışma, iş birliği ve girişimcilik kültürünün geliştirilmesi, bölgenin kırsal değerleri ve turizm potansiyeli odağında markalaşmasının sağlanması, marka değerlerinin tanınırlığının artırılması ile bölgeye nitelikli ziyaretçi ve yatırımcı çekilmesi, turizmde ürün ve hizmet çeşitliliğinin sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde planlanması, yaygınlaştırılması ve tanıtılması, kırsalda üretilen tarımsal ve geleneksel ürünlerin katma değerinin ve pazarlama imkânlarının artırılması amacıyla bölgede gerçekleştirilen çalışmalara katkı sağlaması için BEBKA tarafından, Eskişehir merkez ilçeler hariç 12 ilçenin müdürlükleri, kaymakamlıkları, belediyeleri, üretici birlik/kooperatifleri, meslek odaları gibi birçok kurum/kuruluşla görüşmeler gerçekleştirilerek ve veri araştırması yapılarak ilçelerin mevcut durumunu, ihtiyaç ve potansiyel yatırım konuları ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
1. TARİH.....	1
2. İDARİ YAPI.....	1
3. DOĞAL YAPI.....	2
3.1. İklim.....	2
3.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı.....	2
3.2.1. Bitki Örtüsü.....	2
3.2.2. Arazi Kullanımı.....	3
3.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları.....	3
3.3.1. Jeotermal Kaynaklar.....	3
3.3.2. Maden Rezervleri.....	3
4. SOSYAL YAPI.....	4
4.1. Nüfus ve Demografik Yapı.....	4
4.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE).....	5
4.3. Eğitim.....	6
4.4. Sağlık.....	7
5. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI.....	7
6. ALTYAPI.....	7
6.1. Elektrik.....	7
7. EKONOMİK YAPI.....	8
7.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı.....	8
7.2. Tarım ve Hayvancılık.....	9
7.3. Sanayi.....	14
8. GZFT (GÜÇLÜ, ZAYIF, FIRSAT VE TEHDİT) ANALİZİ.....	15
SONUÇ.....	16
KAYNAKÇA.....	17

TABLolar

Tablo 1	Mihalıççık İlçesi Jeotermal Kaynaklar.....	3
Tablo 2.	Mihalıççık İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları.....	4
Tablo 3.	Sosyoekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2017).....	5
Tablo 4.	Mihalıççık İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020).....	6
Tablo 5.	Mihalıççık İlçesi Tarım Alanları Dağılımı, (2016 - 2020) (Dekar).....	9
Tablo 6.	Mihalıççık İlçesi En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (2016-2020) (Ton).....	9
Tablo 7.	Mihalıççık İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2019).....	10
Tablo 8.	Mihalıççık İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2019).....	11
Tablo 9.	Mihalıççık İlçesinde Öne Çıkan Tarla Bitkileri Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2019).....	11
Tablo 10.	Mihalıççık İlçesi Hayvancılık Verileri ve Türkiye Payları (2019).....	12
Tablo 11.	Mihalıççık İlçesinde Öne Çıkan Örtü Altı Sebze Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2019).....	11
Tablo 12.	Mihalıççık İlçesi Kooperatif Sayısı.....	12
Tablo 13.	Mihalıççık İlçesi Tarımsal Veriler (2015-2020).....	13
Tablo 14.	Mihalıççık İlçesi Hayvansal Üretim Verileri (2019).....	13
Tablo 15.	Mihalıççık İlçesi İl Ticaret Müd. Kapsamındaki Kooperatifler (2019).....	13
Tablo 16.	Mihalıççık İlçesi Arıcılık Verileri (2019).....	13
Tablo 17.	Mihalıççık İlçesi İpekböcekçiliği Verileri (2019).....	14
Tablo 18.	Mihalıççık İlçesinde Yer Alan Firma Sayısı.....	14

ŞEKİLLER

Şekil 1.	Mihalıççık İlçesinin İl İçindeki Konumu ve Mihalıççık İlçesinin Yerleşim Merkezleri.....	1
Şekil 2.	Corine 2018 Eskişehir İli Mihalıççık İlçesi Alan Kullanımı Verileri.....	3
Şekil 3.	SEGE 2022 İlçe Kademelenmeleri.....	6

GRAFİKLER

Grafik 1.	Mihalıççık İlçesi Nüfus Piramidi (2019).....	5
Grafik 2.	Mihalıççık İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018).....	7
Grafik 3.	Mihalıççık İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019).....	8

KISALTMALAR

TÜİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
SEGE:	Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması
YER-SİS:	Türkiye’de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri

İLÇENİN KÜNYESİ

İlçe Adı	Mihalıççık
İl Merkezine Uzaklık	92 km
Yüzölçümü	1.650 km2
Bitki Örtüsü	Step ve orman
Nüfus Sayısı (2020)	8.171
Çalışma Çağındaki Nüfus Oranı (2023)	%65,73
Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)	3. kademe
İlçede Üretimde Bulunan Sektörler	Metal cevherleri madenciliği
İlçede Öne Çıkan Sektör	Tarım
İlçede Öne Çıkan Tarım Ürünü	Kiraz, Soğan (kuru), Şeker pancarı
Organize Sanayi Bölgesi	-
Küçük Sanayi Sitesi	-
İlçede Öne Çıkan Turizm Türü	Doğa Turizmi
Somut Kültürel Miras	Yarıkcı Hamamı, Eşekini Mağarası, Çalpınar Mağarası, Gürleyik 1 / Gürleyik 2 Mağarası, Sündiken Dağı
Somut Olmayan Kültürel Miras	"Yunus'un Dostuna Kavuştuğu Yerde Buluşalım", "Mihalıççıklılar Günü-Kiraz Festivali Etkinliği", Sorkun Köyü Çömlekçiliği
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	1.500
Doğalgaz Altyapısı	Yok
Jeotermal Kaynak	-
Maden Rezervleri	-

Not: Raporda kullanılan veriler ve yayınlandığı yıllar baz alınarak hazırlanmıştır.

GİRİŞ

BEBKA tarafından TR41 bölgesinde kırsal kalkınma çalışmaları kapsamında 2010 yılından bugüne çeşitli araştırma çalışmaları ve destek programları ile bölgesel kalkınmaya öncülük edilmektedir. TR41 bölgesi illerinin mevcut durumunu ortaya koymak adına BEBKA tarafından çeşitli araştırma, analiz ve raporlama çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda Eskişehir ilinde kırsalda paydaşlarımız olan mahalli idareler, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, kooperatifler, dernekler ve ilçenin kalkınmasında önde gelen taraflar ziyaret edilmiş ve yerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir.

Kırsal kalkınma çalışmalarına atlık oluşturması amaçlanan bu çalışma kapsamında Eskişehir'in kırsalda yer alan ilçelerinin tarihi, idari, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı ele alınmış ve güncel bilgiler ışığında mevcut durumları ortaya konulmuştur.

1. TARİH

M.Ö. 1200 yılında boğazları geçerek Avrupa'dan gelen Frigyalı'lar Anadolu'ya yayılarak, Hititlerin merkezi olan Boğazköy'ü (Hattuşaş) yıkıp, yakmışlar, bölge halkını kendi egemenlikleri altına almışlardır. İlçede eski bir yerleşim alanı olarak yer yer Selçuklular öncesi ve Selçuklular sonrasına ait kalıntılar ile tarihi eserler görülmektedir.

Osmanlı Beyliği 1289 yılında Eskişehir çevresini topraklarına katmıştır. Harmankaya ve çevresi Köse Mihal'e dirlik olarak verilmiştir. Mihalıççık isminin Köse Mihal'den veya oğlu Gazi Mihal'den geldiği yönünde pek çok rivayet mevcuttur.

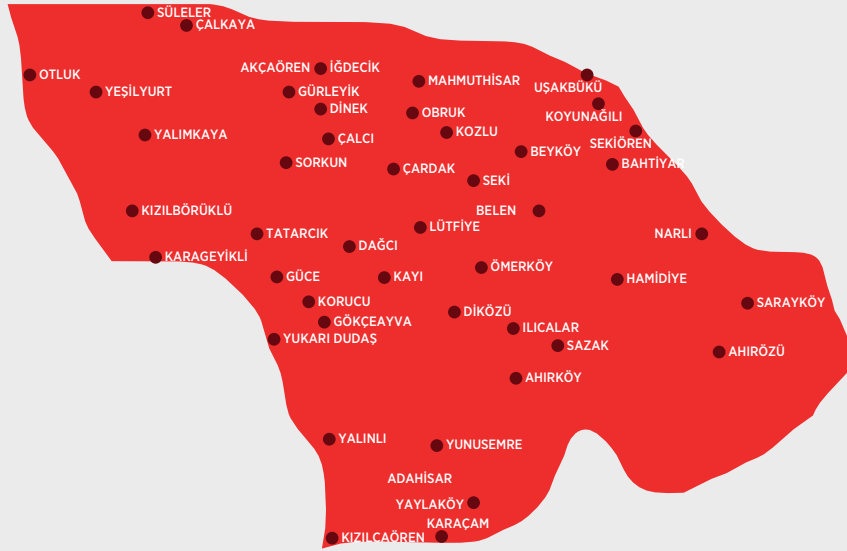
İstiklal Savaşı döneminde Yunan kuvvetleri 1921 yılı ilkbaharında bu yöreye doğru gelmeye başlamışlardır. 20 Eylül 1921 günü 3. Kolordunun 33. Süvari Alayına bağlı Türk askerleri Yelkentepe sırtlarını tutan Yunan Tümenini geri püskürtmüşlerdir.

2. İDARİ YAPI

1800'lü yıllarda Ankara vilayetinin merkez sancağına bağlı kaza durumundadır. İlçe sınırları içerisinde günümüzde 53 mahalle bulunmaktadır.

Şekil 1. Mihalıççık İlçesinin İl İçindeki Konumu ve Mihalıççık İlçesinin Yerleşim Merkezleri

3. DOĞAL YAPI

3.1. İklim

İlçenin iklimi değişik özellikler gösterir. Porsuk vadisinde kışlar sert ve soğuk yazlar oldukça sıcak geçmektedir. Sündiken Dağları yılın en az altı ayı karla kaplı kalır. İlçenin kuzeyinde Sakarya vadisinde ise oldukça ılıman bir iklim hüküm sürmektedir. İlçe merkezinde kışın ısı bir hayli düşmekte yaz aylarında ise serin yayla iklimi hâkim olmaktadır.

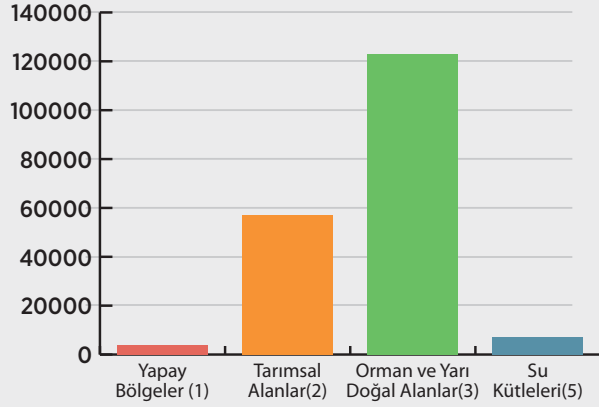
3.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı

3.2.1. Bitki Örtüsü

İlçenin güney, güneydoğu ve güneybatı kesimleri tamamen ovalıktır. Bu ovaları Porsuk çayı sular. İlçenin doğusunda ve kuzeyinde Sakarya Vadisi yer alır. Orta kesimde bulunan Sündiken Dağlarının yüksekliği 1500-1800 m'dir. Sündiken Dağlarının batı uzantısında Yeşilyurt, yumaklıca otluk Mavzut, büyük ve küçük Sasa Yaylaları, kuzeydoğusunda uzantısında Yeşilyurt, Yumaklıca, otluk Mavzut, Büyük ve küçük sasa yaylaları kuzeydoğusunda Belen yaylası, doğusunda Gencek, Kazanpınarı Eğrioğa yayları yer alır. Bunların yükseklikleri 1650-1700 m arasında değişir. İlçenin güneyinde ise Porsuk Vadisine dik olarak uzanan Karaçam Dağları bulunur.

3.2.2. Arazi Kullanımı

Şekil 2. Corine 2018 Eskişehir İli Mihaliççik İlçesi Alan Kullanımı Verileri

Kaynak: (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2020)

3.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları

3.3.1. Jeotermal Kaynaklar

Yarıkcı Kaplıcası, Mihaliççik İlçe merkezinin güneydoğusunda Sazak İstasyonunun kuzeyinde, Yarıkcı köyünün doğusunda, Hamam Dağının eteğinde, Hamam Deresinin kenarındadır. Denizden yüksekliği 900 m'dir. Sıcak ve soğuk hamamları vardır. Suları kalsiyum karbonat biriktirmekte, bunların örnekleri vadide taşlaşmış çağlayanlar şeklinde görülmektedir. 39 °C'deki sular fazla kükürt kokuludur. İçinde kükürt de bulunmaktadır. Karbondioksitten yana çok zengindir. Romatizma, yara ve felçlere iyi gelir. Pek çok sayıda kaynak bulunmaktadır. İki kaynağın üstü kubbe ile örtülerek kaplıca haline getirilmiştir. Sıcak sular banyo binasındaki havuzların dibinden ve köşelerden çıkmaktadır. Havuzlar dört köşelidir.

Tablo 1. Mihaliççik İlçesi Jeotermal Kaynaklar

Jeotermal Alan Adı	Sıcak Su Doğal Çıkış Adı	Kullanım Alanı
Mihaliççik Yarıkcı	Yarıkcı	Kaplıca

Kaynak: (Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 2020)

3.3.2. Maden Rezervleri

KROM: İlçenin Kavak Köyü Yazlık Deresi mevkiindeki krom madeni 1930 yılında Atatürk'ün kararı ile faaliyete başlamıştır. Türkiye'nin en eski işletmelerinden birisidir. Uyguladığı çalışma yöntemleriyle Türkiye krom madenciliğine öncülük etmiştir. Yer altı ocakları 360 metre olup, Türkiye'nin en derin, dünyanın da sayılı krom işletmesidir. İşletmede çalışan işçilerin çevre köylerden olması birçok insanımıza iş olanağı sağlamaktadır. Yer altından istihsal edilen tüvenan cevherinin dünya standartlarına uygun konsantre krom haline getirilmesi ocakların bulunduğu yöredeki tesislerde yapılmaktadır. Her türlü sosyal ve teknik tesislere sahip olan işletmede yılda 108.000 ton tüvenan cevherden 45.000 ton konsantre krom cevheri elde edilmektedir.

KÖMÜR: İlçemizin Koyunağılı ve Beyköy sınırları içinde geniş kömür yatakları bulunmaktadır. İlçenin kömür ihtiyacının büyük bir bölümünü karşıladığı gibi değişik illere de sevkiyat yapılmaktadır. Halen bu alanda 4 adet kömür işletmesi üretimini sürdürmektedir. 1- Koyunağılı Kömür işletmesi 2- Mihaliççik Kömür işletmeleri A.Ş. 3- Özemre Kömür işletmesi 4- Karadeniz Kömür işletmesi

MANYEZİT: İlçe sınırları içinde yaygın olarak görülmektedir. Bahtiyar köyünde, Mihaliçcik merkezde ve Ömerköy'de bulunan işletmeler manyezit çıkarmaktadır. Manyezit ocakları açık işletme olarak çalıştığından üretim daha çok yaz döneminde yapılmakta, kış döneminde üretim azalmaktadır.

MERMER: Üretilen mermer, basınçla metamorfize (oniks) tipi mermerdir. Söğüt yeşilinden sonra kalite bakımından ve kullanma alanı bakımından Türkiye'de ikinci sırada yer almaktadır. Yurt dışında da kalitesi bilinmekte olup, sürekli talep vardır.

KAOLEN: Kaolen; seramik sanayinin esas maddesini teşkil eder. Eskişehir ili kaolen bakımından da zengin yataklara sahiptir. Yer ve duvar karosu, porselen, ince seramik ve kağıt sanayii gibi kullanım alanlarına sahip olan bu kaolen yatakları Sivrihisar ve Mihaliçcik ilçelerinde gözlenmektedir. Mihaliçcik-Çamdan Yatağında 360.000 ton görünür ve 100.000 ton muhtemel, Mihaliçcik-Üçbaşlı yatağında 322.400 ton görünür ve muhtemel rezerv tespit edilmiştir. Diközü köyü, Ahırözü ve Hamidiye Köyü sınırlarında bulunmaktadır. Ahırözü yatağında 1.725.000 ton görünür, Ayıntepe yatağında 1.091.000 ton muhtemel rezerv, Sazak Köyü yatağında ise 50.000 ton mümkün rezerv bulunmaktadır.

KİL: Eski yıllarda Mihaliçcik ilçesi ve köylerinde yaşayan çoğu kişinin geçim kaynağı olan kilin uzun yıllar önce develerle, eşeklerle daha sonra kamyonlarla başta Ankara, Konya, Kütahya, Bilecik, Antalya, Denizli, Aydın olmak üzere ülkemizin birçok yerinde satışı yapılmıştır.

DEMİR: Mihaliçcik-Karaçam Sahasında demir ile ilgili yapılan çalışmalarda, %30-50 Fe, %3-6 Al₂O₃, %20 SiO₂ ve %0.20 As tenörlü cevherleşmede 1.630.000 ton görünür ve muhtemel rezerv saptanmıştır.

LİNYİT: 1955-2006 yılları arasında kömür aramalarına yönelik yapılan çalışmalar sonucunda Mihaliçcik-Koyunağılı linyit sahası ile İnönü-İstasyon zuhuru tespit edilmiştir. 2539 Kcal/kg alt ısı değerine sahip Mihaliçcik-Koyunağılı linyit sahasında 33.424.308 ton üretilbilir rezerv belirlenmiştir.

4. SOSYAL YAPI

4.1. Nüfus ve Demografik Yapı

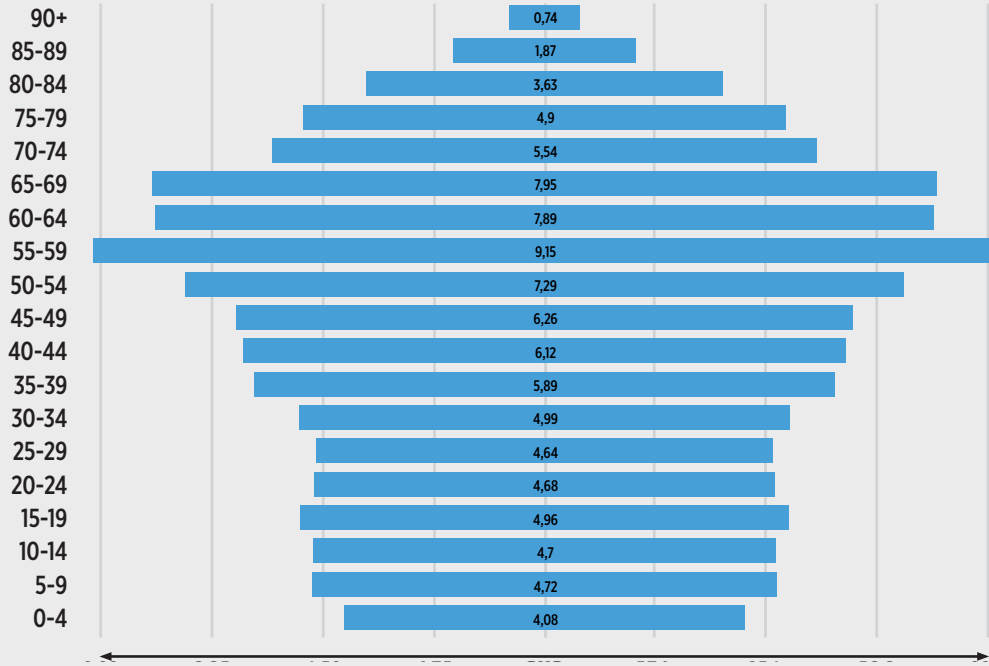
Tablo 2. Mihaliçcik İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları

	Yıl/Cinsiyet	2016	2017	2018	2019	2020
MİHALIÇCIK	Erkek	4.531	4.280	4.070	4.294	4.151
	Kadın	4.319	4.164	4.047	4.232	4.020
	Toplam	8.850	8.444	8.117	8.526	8.171

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Mihaliçcik ilçesi nüfus piramidi incelendiğinde, ilçede %10,21 oranı ile 55-59 yaş arası nüfusun ilk sırada, %8,63 oranı ile 60-64 yaş arası nüfusun ikinci sırada ve %8,46 oranı ile 50-54 yaş arası nüfusun üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Buna göre ilçede yaşlı bağımlı ve 50 yaş üstü nüfusun yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Grafik 1. Mihalicçık İlçesi Nüfus Piramidi (2019)

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

4.2. Gelişmişlik Düzeyi (SEGE)

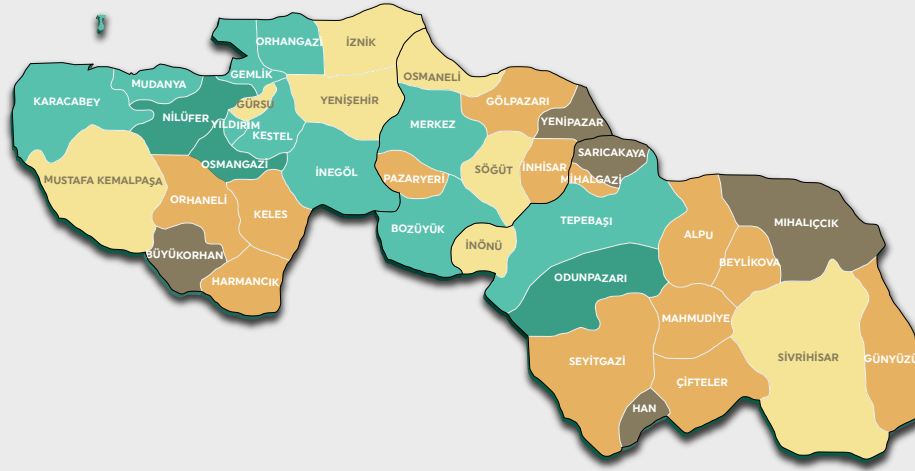
Mihalicçık ilçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında Sosyo-Ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki ilçeler içerisinde 450., Eskişehir'deki 13 ilçe içinde ise 11. sıradadır. İlçe -0,123 puan ile sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından 3. kademede yer almıştır.

Tablo 3. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SEGE) Sıralaması (2017)

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Mihalicçık	679	13	-0,687	5

Kaynak: (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022)

Şekil 3. SEGE 2022 İlçe Kademelenmeleri

TR41 İLÇE KADEMELENMESİ (SEGE-2022)

1. Kademe 2. Kademe 3. Kademe 4. Kademe 5. Kademe

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2022

4.3. Eğitim

Mihaliccik ilçesinde 2016-2020 yıllarındaki eğitim durumuna bakıldığında ilkokul sayısının 5'ten 2'ye düştüğü görülmektedir. İlkokul ve ortaokul öğrenci ve öğretmen sayısı azalırken, meslek lisesi öğrencisi artmış, öğretmen sayısı azalmıştır. Öğrenci sayısının azalmasıyla orantılı olarak derslik sayısı da azalmıştır.

Tablo 4. Mihaliccik İlçesi Eğitim Verileri (2016-2020)

Okul Türü		Okul Öncesi	İlkokul	Ortaokul	Lise Genel	Lise Meslek
Veri Türü	Yıl					
Okul Sayısı	2016	1	5	3	1	1
	2020	1	2	3	1	1
Öğrenci Sayısı	2016	70	279	306	64	70
	2020	70	204	220	79	70
Öğretmen Sayısı	2016	3	30	35	15	3
	2020	3	14	21	11	3
Derslik Sayısı	2016	3	31	10	14	3
	2020	3	20	10	12	3

Kaynak: (Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2021)

- İlköğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020) : 10
- Ortaöğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020) : 22
- İlköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 14
- Ortaöğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 10
- Okuryazarlık Oranı (2019) : %96,66

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda yürütülmüş YER-SİS 2021 çalışması neticesinde yükseköğretim eğitimi için Mihaliçcik'tan seyahat edenlerin sırasıyla en çok Eskişehir, Beylikova, Polatlı ve Nallıhan'ı tercih ettiği görülmektedir.

4.4. Sağlık

Hastane sayısı (entegre)	: 1
Yatak sayısı	: 14
Aile hekimliği birim sayısı	: 1
Hekim sayısı	: 4
Dış hekimisi sayısı	: 1
Diğer sağlık personel sayısı (Eczacı, hemşire, ebe)	: 14

YER-SİS 2021 çalışmasında yer verilen ağ analizine göre Mihaliçcik'tan sağlık hizmetinden faydalanmak için seyahat edenlerin ağırlıklı olarak Eskişehir ve Bilecik illerini tercih ettikleri görülmektedir.

5. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI

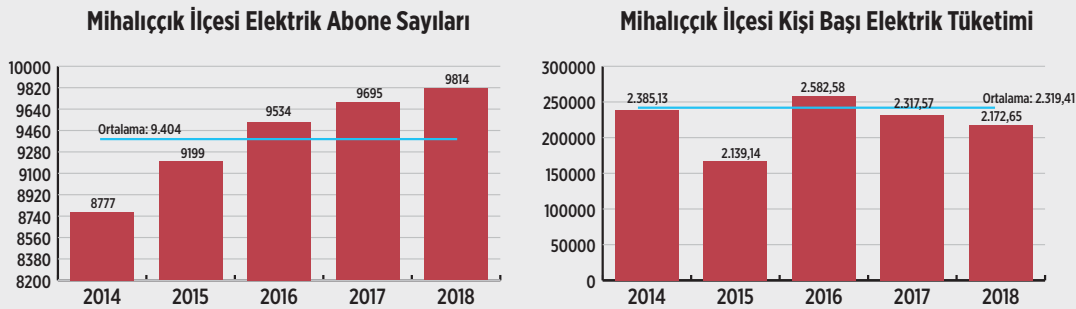
- **İlçede Öne Çıkan Turizm Türü:** Doğa turizmi
- **Destinasyonlar/Kültür ve Turizm Varlıkları:** Kalburcu Mesire Yeri, Çatacık Ormanları, Yarıkcı Hamamı, Eşekini Mağarası, Çalpınar Mağarası, Gürleyik 1 / Gürleyik 2 Mağarası, Heybeci Mağarası, Karakaya Mağarası, Kızılcukur Mağarası, Sarıkaya Mağarası, Kötüfatma Mağarası, Koçakkıran Mağarası, Manasır Mağarası, Şaban'ın Düdeni Mağarası, Gökçekaya Barajı ile Porsuk ve Gürleyik Akarsuları Çevresi (Kampçılık), Sündiken Dağı Çevresi (Kampçılık)
- **Somut Olmayan Kültürel Miras:** "Yunus'un Dostuna Kavuştuğu Yerde Buluşalım", "Mihaliçcıklılar Günü-Kiraz Festivali Etkinliği", Sorkun Köyü Çömlekçiliği, Halı Dokuma, Heybe Dokuma, Kanaviçe İşleme, Kalaycılık, Patik Örücülüğü

6. ALTYAPI

6.1. Elektrik

Mihaliçcik ilçesine ait 2014-2018 yılları arası elektrik kullanımları aşağıda yer almaktadır:

Grafik 2. Mihaliçcik İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)

Kaynak: (Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş., 2020)

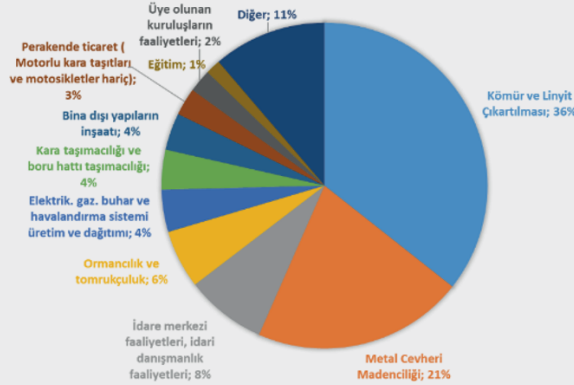
7. EKONOMİK YAPI

7.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı

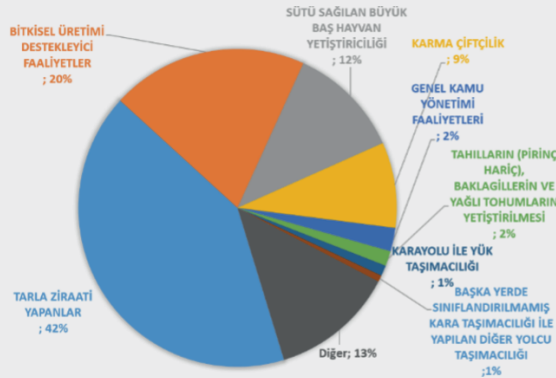
Mihalıççık ilçesine ait işgücü verileri incelendiğinde %72 oranında 4a (SGK) sigortalı çalışan sayısının ilçede yoğun olduğu görülmektedir. %21 oranı ile 4b (Bağ-Kur) sigortalı çalışanlar ikinci sırada yer alırken, ilçede 4c (Kamu) sigortalı çalışan sayısı oranı ise %7'dir. 4a sigortalı çalışanlar arasında %36 oranı ile kömür linyit çıkarılması ve %21 oranı ile metal cevheri madenciliği, 4b sigortalı çalışanlar arasında %42 tarla ziraatı yapanlar, %20 ile bitkisel üretimi destekleyici faaliyetler öne çıkmaktadır.

Grafik 3. Mihalıççık İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2019)

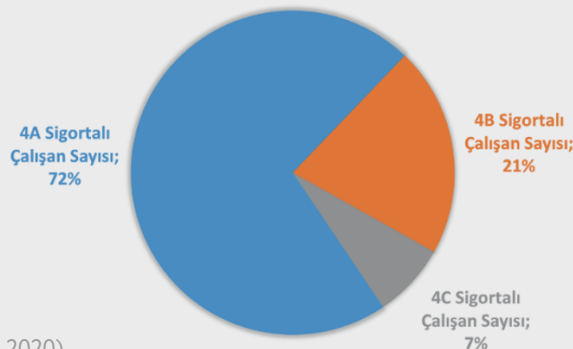
Mihalıççık İlçesi 4A Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Mihalıççık İlçesi 4A Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Mihalıççık İlçesi Sigortalı Çalışan Sayısı Dağılımı (2019)

Kaynak: (Sosyal Güvenlik Kurumu, 2020)

7.2. Tarım ve Hayvancılık

İlçede en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. İlçenin tarım ve hayvancılık verileri aşağıdaki gibidir:

Tablo 5. Mihalıççık İlçesi Tarım Alanları Dağılımı, (2016 - 2020) (Dekar)

Tarım Alanı / Yıl	2016	2017	2018	2019	2020
Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri Alanı	11.509	12.081	12.068	12.155	12.455
Nadas Alanı	130.310	139.855	125.686	117.819	121.134
Sebze Alanı	7.632	9.897	5.102	7.005	6.918
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünlerin Alanı	253.683	234.284	223.246	238.303	239.327
Plastik Sera	-	10	6	13	6

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 6. Mihalıççık İlçesi En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (2016-2020) (Ton)

MİHALIÇCIK									
2016		2017		2018		2019		2020	
Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)	Meyveler	Üretim (Ton)
Kiraz	6.545	Kiraz	6.182	Kiraz	9.931	Kiraz	8.700	Kiraz	11.521
Elma (Starking)	307	Elma (Starking)	341	Elma (Starking)	1.138	Elma (Starking)	1.024	Elma (Starking)	1.069
Sofralık Üzüm (Çekirdekli)	188	Sofralık Üzüm (Çekirdekli)	200	Elma (Golden)	420	Elma (Golden)	420	Elma (Golden)	420
Elma (Golden)	151	Elma (Golden)	158	Ceviz	153	Ceviz	124	Üzüm (Şaraplık)	150
Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)	Sebzeler	Üretim (Ton)
Soğan (Kuru)	25.000	Soğan (Kuru)	41.774	Soğan (Kuru)	18.000	Soğan (Kuru)	23.876	Soğan (Kuru)	20.552
Domates (Sofralık)	2.328	Karpuz	3.750	Karpuz	1.000	Karpuz	960	Havuç	584
Karpuz	2.250	Domates (Sofralık)	2.396	Domates (Sofralık)	781	Domates (Sofralık)	835	Karpuz	450
Kavun	1.875	Kavun	1.875	Kavun	600	Kavun	420	Soğan (Taze)	415

Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)	Tarla Bitkileri	Üretim (Ton)
Şeker Pancarı	49.035	Şeker Pancarı	49.068	Yonca (Yeşilot)	38.250	Şeker Pancarı	49.182	Şeker Pancarı	57.971
Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	40.251	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	39.370	Şeker Pancarı	31.692	Yonca (Yeşilot)	38.434	Yonca (Yeşilot)	38.280
Yonca (Yeşilot)	36.000	Yonca (Yeşilot)	37.125	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	29.070	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	32.524	Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	34.422
Arpa (Diğer)	26.049	Arpa (Diğer)	26.103	Arpa (Diğer)	27.212	Arpa (Diğer)	32.083	Arpa	28.752

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 7. Mihalıççık İlçesinde Öne Çıkan Meyve Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2019)

Meyve Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Kiraz	8.700	1,31
Kimyon (İşlenmemiş)	18	0,09
Elma (Starking)	1.024	0,08
Ceviz	124	0,06
Elma (Granny Smith)	99	0,06
Elma (Golden)	420	0,05
Elma (Amasya)	112	0,05
Badem	68	0,05
Dut	27	0,04
Vişne	57	0,03
Armut	84	0,02
Şaraplık Üzüm	83	0,02
İğde	1	0,02
Sofralık Üzüm (Çekirdekli)	82	0,01

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 8. Mihaliççık İlçesinde Öne Çıkan Sebze Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2019)

Sebze Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Soğan (Kuru)	23.876	1,09
Bal Kabağı	140	0,15
Marul (Göbekli)	320	0,15
Marul (Kıvırcık)	192	0,10
Kabak (Çerezlik)	27	0,05
Fasulye (Taze)	225	0,04
Karpuz	960	0,02
Kavun	420	0,02
Soğan (Taze)	15	0,01
Domates (Sofralık)	835	0,01
Bamya	2	0,01

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 9. Mihaliççık İlçesinde Öne Çıkan Tarla Bitkileri Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2019)

Bitki Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Haşhaş Tohumu	72	0,64
Haşhaş Kapsülü (Haşhaş Kellesi)	24	0,64
Arpa (Diğer)	72	0,45
Aspir Tohumu	24	0,29
Şeker Pancarı	72	0,27
Yonca (Yeşilot)	24	0,21
Fiğ (Macar) (Yeşil Ot)	72	0,21
Buğday (Durum Buğdayı Hariç)	24	0,21
Kuş Yemi	72	0,16
Patates (Tatlı Patates Hariç)	24	0,14
Bezelye (Yemlik)	72	0,14
Çavdar	24	0,13
Yulaf	72	0,12
Fiğ (Adi) (Yeşil Ot)	24	0,07
Hayvan Pancarı	72	0,05
Nohut (Kuru)	24	0,04
Mısır (Slaj)	72	0,03

Çavdar (Yeşilot)	24	0,03
Korunga (Yeşilot)	72	0,02
Mısır	24	0,02

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 10. Mihalıççık İlçesi Hayvancılık Verileri ve Türkiye Payları (2019)

Hayvan Sayıları	Baş (Adet)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Katır ve Eşek	413	0,26
Koyun ve Keçi	105.229	0,22
Büyükbaş Hayvan	10.275	0,06
At	58	0,06
Ördek ve Beç Tavuğu	108	0,02
Kaz	202	0,02
Hindi	780	0,02
Et Tavuğu Sayısı	35.000	0,02
Yumurta Tavuğu Sayısı	12.250	0,01

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 11. Mihalıççık İlçesinde Öne Çıkan Örtü Altı Sebze Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2019)

Sera Türü	Sebze Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Plastik Sera	Ispanak	3	0,75
Plastik Sera	Soğan (Taze)	15	0,40

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 12. Mihalıççık İlçesi Kooperatif Sayısı

Kooperatif / Birlik	Sayı
Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	9
Sulama Kooperatifi	9

Kaynak: (Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2020)

Tablo 13. Mihalıççık İlçesi Tarımsal Veriler (2015-2020)

Tarımsal Veriler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Çiftçi Kayıt Sistemine Kayıtlı Ekilen Alan (Dekar)	172.442	171.977	174.925	174.992	175.956	180.340
Toplam Çiftçi Sayısı	6.350	6.320	6.275	1.245	1.235	1.225
ÇKS' ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	1.680	1.577	1.548	1.517	1.452	1.500
ÇKS' ye Kayıtlı Olmayan Çiftçi Sayısı	4.670	4.743	4.727	4.753	4.790	4.731

Kaynak: (Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2020)

Tablo 14. Mihalıççık İlçesi Hayvansal Üretim Verileri (2019)

Hayvansal Üretim	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı (%)
Tiftik	10,04	2,65
Yapağı (Merinos)	143,97	1,52
Keçi Sütü (Tiftik) (İşlenmemiş)	48,63	1,42
Koyun Sütü (Merinos, İşlenmemiş)	273,01	0,38
Keçi Kılı	12,34	0,20
Yapağı (Yerli Ve Diğerleri)	58,40	0,10
Keçi Sütü (Kıl Keçisi ve Diğerleri, İşlenmemiş)	402,74	0,07
Sığır Sütü (Kültür Melezi) (Manda Sütü Hariç)	4.290,72	0,06
Sığır Sütü (Kültür) (Manda Sütü Hariç)	6.731,10	0,05
Koyun Sütü (Yerli ve Diğerleri, İşlenmemiş)	539,75	0,04
Sığır Sütü (Yerli) (Manda Sütü Hariç)	225,86	0,03

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 15. Mihalıççık İlçesi İl Ticaret Müd. Kapsamındaki Kooperatifler (2019)

Kooperatif Türü	Kooperatif Adı
Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi	Mihalıççık İlçesi Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 16. Mihalıççık İlçesi Arıcılık Verileri (2019)

İşletme Sayısı	Eski Tip Kovan Sayısı	Yeni Tip Kovan Sayısı	Toplam Kovan Sayısı	Bal Üretimi (Ton)	Türkiye Payı (%)
28	201	2.326	2.527	18,60	0,02

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

Tablo 17. Mihalicçık İlçesi İpekböcekçiliği Verileri (2019)

İşletme Sayısı	Kutu Sayısı	Yaş Koza Miktarı (Ton)	Türkiye Payı (%)
4	9	0,19	0,22

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu, 2021)

7.3. Sanayi

İlçe zengin maden yataklarına sahip olup çeşitli maden işletmeleri yer almaktadır.

İlçedeki Sanayi Sektörleri: Metal cevherleri madenciliği

Tablo 18. Mihalicçık İlçesinde Yer Alan Firma Sayısı

Firma Sayısı:	8
Kapasite Raporu Sayısı:	9
Toplam Çalışan Sayısı:	1.060
Toplam Açık Alan (m²):	121.291.234
Toplam Kapalı Alan (m²):	113.276

Kaynak: (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, 2021)

8. GZFT (GÜÇLÜ, ZAYIF, FIRSAT VE TEHDİT) ANALİZİ

Güçlü Yönler ve Fırsatlar

- Gürleyik Şelalesi'nin bölgeye önemli ölçüde turist çekme potansiyeli bulunmaktadır.
- Bölgede çok çeşitli maden kaynakları bulunmaktadır.
- Yurtdışına satışı olan kaliteli kiraz üretimi yapılmaktadır.
- Hava, iklim şartları sayesinde süt ve süt ürünleri üretim potansiyeli vardır.
- Satış imkanları olan yöresel bir ürün olan Sorkun çömleği üretimi yapılmaktadır.
- Yunus Emre Türbesi'nin ilçede olması sebebiyle turizm potansiyeli bulunmaktadır.
- İklim şartları sebebiyle örtüaltı yetiştiriciliği potansiyeli vardır.

Zayıf Yönler ve Tehditler

- Konaklama imkanları zayıftır.
- İl merkezlerine ulaşım zorluğu vardır.
- İlçenin nüfusu giderek yaşlanmaktadır.
- İlçeden dışarıya göç yaşanmaktadır.
- Ortaöğretim imkanları zayıftır.
- Yöresel ürünlerin üretim potansiyeli olmasına rağmen pazarlama imkanları eksikliği bulunmaktadır.
- Hayvan kesimhane eksikliği bulunmaktadır.

SONUÇ

Yapılan araştırmalar ve ilçe ziyaretlerinde gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda ortaya çıkan geliştirilmesi gereken alanlar ve ilçenin dinamiklerine bakıldığında ilçenin tarım ve hayvancılık alanında ön plana çıktığı görülmektedir. 10 bin dekara yakın soğan ekilen tarım arazisi bulunmakta ve ağırlıklı olarak ülke içinde satışı yapılmaktadır. Ayrıca çerezlik kabak üretimi son birkaç yıldır sözleşmeli olarak yapılmaktadır. İlçede toprak ve su analizi ağırlıklı olarak kiraz üreticileri tarafından yaptırılmaktadır. İyi tarım uygulamalarını kullanan 2 üretici bulunmaktadır. İlçede kısıtlı alanda seralarda üretim yapılmaktadır. Bu alanlarda da ağırlıklı olarak domates, biber ve marul üretimi yapılmaktadır. Sera üretiminin artırılması mümkündür. Sulama konusunda göletlerde yetersizlik mevcuttur. İlçede sözleşmeli tarım mevcut değildir. Hayvancılık konusunda ilçede eksik olan şeyler; mezbaha, hayvan pazarı ve meraların ıslah edilmesidir. Hayvancılık ağırlık olarak besi hayvancılığıdır. Damızlık hayvancılık yoktur. Arıcılık konusunda dönemsel olarak ilçeye gelenler nadir olmakla birlikte halihazırda 25-30 kişi arıcılık yapmaktadır. Kanatlı hayvan konusunda potansiyel olmasına rağmen tesis ve firma sayısı sınırlıdır. İlçede paketleme ve işleme tesisi mevcut değildir. Özellikle kiraz ürünü için paketleme tesisi yapılması ve aktif olmayan soğuk hava deposunun aktif hale getirilmesi gerekmektedir. Orman kooperatifleri haricinde aktif kooperatif bulunmamaktadır. İlçe genelinde meyve ve sebze üretimine yönelik projelere ağırlık verilerek desteklenmesi ihtiyacı vardır.

Belediyenin bir oteli dışında konaklama imkanı olmaması sebebiyle sorunlar yaşanmaktadır. 36 derece ve kükürt oranı yüksek bir kaplıca olmasına karşın tesisin yenilenme ihtiyacı vardır. İlçede yer alan Gürleyik şelalesinin olduğu bölgeye konaklama, yeme, içme, dağ evi tarzı tesisler yapılabilir. İlçede aktif ve yoğun bir şekilde çömlek üretimi vardır. Coğrafi işaretli Sorkun Köyü Çömleğinin satışı ve pazarlamasına yönelik projeler geliştirilebilir. Ayrıca çömlekle yapılabilecek el sanatları ürünleri için de projeler geliştirilebilir. Yunus Emre Türbesi'nin ilçede bulunması sebebiyle turizm amaçlı yatırım ve tanıtım çalışmaları yapılması ihtiyacı vardır.

İlçenin nüfusu yaşlıdır ve genç nüfus göç etmektedir. İlk öğretimden sonra eğitim için ilçeden göç edilmektedir. İlçedeki yaşlılar da kış aylarında gitmektedirler. Madenler dışında 10 kişinin çalıştığı bir iş yeri olmaması sebebiyle gençler iş bulmak için göç etmektedir. Öğretmenler başta olmak üzere memurların çoğu ilçeye gününbirlik gelip gitmektedir. Köy okulların kapalı olması sebebiyle çok uzak yerlere eğitim için gidilmesi gerekmektedir. Özel bir vakfa ait yaşlı bakım evi bulunmaktadır.

İlçe ile il merkezi ve köyler arasında ulaşım sorunları olmaktadır. İlçenin Eskişehir merkez ve Alpu ilçesi ile ekonomik ve sosyal ilişkileri ağırlıklıdır. İlçenin Ankara bağlantı yolunun da yenilenmesi ihtiyacı vardır. İmar planı hazırlanan ilçenin sağlık, eğitim ve sanayi alanları henüz mevcut değildir.

KAYNAKÇA

2021, 12 20). Yer-Sis: www.yersis.gov.tr adresinden alındı
Esgaz Eskişehir Doğalgaz Dağıtım A.Ş. (2020).
Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü. (2021).
Eskişehir İl Tarım ve Orman Müdürlüğü. (2020).
Eskişehir Ticaret İl Müdürlüğü. (2020).
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. (2020).
Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş. (2020).
Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021).
Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü. (2020).
Sosyal Güvenlik Kurumu. (2020). Sigortalı ve İş Yeri İstatistikleri.
Tarım ve Orman Bakanlığı. (2020).
Türkiye İstatistik Kurumu. (2021).
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği. (2021). Sanayi Veritabanı.

Eskişehir Yatırım Destek Ofisi

Ertuğrulgazi Mahallesi Damlalar Sokak No:28 Kat/4
Daire/27-28 Zeno İş Merkezi
Tepebaşı, Eskişehir

Tel: 0 224 211 13 27
Faks: 0 222 231 31 24
E-Posta: eskisehir@bebka.org.tr

Bursa Merkez Ofis

İşiktepe OSB Mahallesi Arıtma Caddesi No:12/1 16215
Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Tel: 0 224 211 13 27
Faks: 0 224 211 13 29
E-Posta: bebka@bebka.org.tr
KEP Adresi: bebka@hs01.kep.tr

 @tcbebka

 /bebka

 /bebka

 /tcbebka

 /tcbebka

bebka.org.tr